PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMĦALLEF

ONOR. AUDREY DEMICOLI LL.D.

Rikors Ġuramentat Nru **872/2021 (AD)**

CARMEL MICALLEF (KI 358361M)

VS

DIRETTUR ĠENERALI (DWANA)

Seduta ta' nhar il-Ħamis, 22 ta' Ġunju 2023

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza finali rigward in-Nota ta' Qbid bir-referenza numru 144/2021 maħruġa mid-Direttur Ġenerali (Dwana), illi r-rikorrent qiegħed jallega illi nħarġet b'użu ħażin tad-diskrezzjoni u s-setgħat amministrattivi mogħtija lill-intimat mill-Kap 37 u l-Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta, u fi kwalunkwe każ irregolarment ;

Preliminari

2. Permezz ta' rikors preżentat nhar l-ewwel (1) ta' Settembru 2021, **__ir-rikorrent__** bil-ġurament tiegħu ippremetta:

   __Ix-xorta tal-ilment u l-fatti li minnhom inqala' l-ilment__

   a. *Ir-rikorrenti Carmel Micallef jiġġestixxi l-ħanut bl-isem "Charlie's Cellars" fi Triq San Kataldu, kantuniera ma' Triq Santa Rita, fir-Rabat, Malta. In-negozju ġestit minnu huwa dak ta' confectionery. Il-proprjetà immobbli illi minnha jiġġestixxi dan in-negozju tappartjeni b'akkwist lill-istess rikorrenti.*

   b. *Ir-rikorrenti huwa wkoll sid tal-garaxx internament immarkat bħala numru sebgħa (7) formanti minn kumpless ta' garaxxijiet, sottopost bini ieħor, aċċessibbli minn drive-in komuni, fi Triq Ħad Dingli, Rabat, Malta, liema drive-in tinsab fuq in-naħa tax-xellug ta' binja bin-numru mija, ħamsa u sebgħin (175).*

   c. *Inoltre, ir-rikorrenti jirrileva 'lli l-garaxx internament immarkat bin-numru sebgħa (7) formanti minn kumpless ta' garaxxijiet, sottopost bini ieħor, aċċessibbli minn drive-in komuni, fi Triq Ħad Dingli, Rabat, Malta, liema drive-in tinsab bejn binja bl-isem "Shalom" bin-numru uffiċjali mija sebgħa u tmenin (187) u binja bl-isem "Blossoms" bin-numru uffiċjali mija wieħed u disgħin (191), kien jinsab fil-pussess tiegħu b'titolu ta' kirja.*

   d. *Permezz tan-Nota ta' Qbid numru 144/2021, ir-rikorrenti ġie mgħarraf illi t-tliet proprjetajiet surriferiti kienu* ***kollha kemm huma*** *soġġetti għal qbid mid-Dipartiment tad-Dwana. Din in-nota ta' qbid qiegħda tiġi annessa mar-rikors odjern u mmarkata 'Dok A'.*

   e. *L-intimat ġie nfurmat bil-miktub bic-ċircostanzi esposti f'dar-rikors u li r-rikorrenti hu kompletament estraneju għal kull allegat ksur ta'*

provvedimenti tal-Kap. 382 tal-Liġijiet ta' Malta, inter alia dawk ċitati fin-Nota mertu tal-kawża odjerna, u ma jista' qatt jinżamm responsabbli ta' ebda ksur tal-provvedimenti ċitati. L-intimat ġie infurmat ukoll bil-miktub li r-rikorrenti kien se jikkontesta l-qbid tal-immobbli quddiem din l-Onorabbli Qorti.

f. *Ir-rikorrenti kkontesta din in-Nota ta' Qbid permezz ta' ittra ai termini tal-Artikolu 72(2) tal-Kapitolu 37 tal-Liġijiet ta' Malta, u l-Artikolu 28(1) tal-Kapitolu 382 tal-Liġijiet ta' Malta, liema ittra qiegħda tiġi annessa mar-rikors odjern u mmarkata 'Dok B'.*

g. *Id-debita riċevuta tal-ittra ta' kontestazzjoni ntbagħtet mid-Dipartiment tad-Dwana dakinhar illi l-ittra ġiet depożitata mir-rikorrenti mal-istess dipartiment, ossia nhar l-4 ta' Awwissu 2021. Din qiegħda tiġi annessa mar-rikors odjern u mmarkata 'Dok Ċ'.*

h. *Għaldaqstant, ir-rikorrenti qiegħed jintavola dan l-att ġudizzjarju ai termini tal-Artikolu 72(2) tal-Kapitolu 37 tal-Liġijiet ta' Malta u ai termini tal-Artikolu 28(2) tal-Kapitolu 382 tal-Liġijiet ta' Malta, għas-segwenti raġunijiet.*

i. *Ir-raġuni għall-qbid ċitata mid-Direttur Ġenerali tad-Dwana kienet l-allegat ksur tal-Artikolu 17(2) tal-Kapitolu 382 tal-Liġijiet ta' Malta. Dan is-sub-inċiż si tratta ta' mezzi ta' ġarr, użati jew li ser ikunu użati għal importazzjoni, fl-iżbark,fit-twarrib, fiż-żamma, fil-ħabi, jew fil-ġarr ta' oġġetti li d-dazju tagħhom ma jkunx imħallas.*

j. *Fl-ewwel lok, ir-rikorrent jinforma lil din l-Onorabbli Qorti – kif se jiġi debitament muri fil-mori tal-kawża odjerna – illi huwa kompletament estraneju għal kwalunkwe ġarr, użu, żbark, twarrib, żamma, ħabi jew ġarr ta' oġġetti li ma tħallasx id-dazju tagħhom.* ***Bl-iżjed mod kategoriku, ir-rikorrenti jisħaq illi huma mhuwiex konsapevoli ta' ebda minn dawn il-fatti.***

k. *Fit-tieni lok, u mingħajr preġudizzju għall-premess, ir-rikorrenti ma jistax ma jevidenzjax l-isproporzjonalità lampanti fl-aġir tad-Direttur Ġenerali (Dwana). Bħala uffiċjal pubbliku, huwa minnu li l-istess Direttur huwa mogħni b'ċertu poteri, iżda dawn l-istess poteri għandhom jiġu dejjem eżerċitati b'diliġenza u kawtela.* ***Huwa assodat fil-ġurisprudenza nostrana u Ewropea illi l-konsegwenza jew sanzjoni għal allegat ksur ta' liġi għandha tkun proporzjonata mal-allegat ksur in kwistjoni.***

l. *Bi tkomplija mal-premessa preċedenti, jingħad illi meta l-prinċipju fundamentali tal-proporzjonalità jiġi applikat għall-fatti odjern, huwa evidenti illi l-qbid tat-***tliet*** *proprjetajiet immobbli huwa sproporzjonat għall-aħħar. Dana speċjalment fid-dawl tal-fatt illi l-ammont ta' dazju allegatament dovut huwa fl-ammont ta' €14,948.49.*

Ir-raġunijiet 'l għaliex l-ilment għandu jintlaqa'

m. *Għar-raġunijiet esposti għandu jintlaqa' l-ilment tar-rikorrenti u t-talbiet konsegwenzjali għall-istess.*

n. *Il-qbid tat-tliet proprjetajiet immobbli tar-rikorrenti affettwa l-attività kummerċjali tal-istess u kkawżatlu danni inġenti. Ir-rikorrenti ser jibqa' jsofri dawn id-danni sakemm l-istess proprjetajiet ma jiġux debitament rilaxxjati.*

3. Għaldaqstant, ir-rikorrenti talbu lil din il-Qorti sabiex:

i. tiddikjara u tiddeċiedi illi n-Nota ta' Qbid bir-riferenza numru 144/2021 ġiet maħruġa mid-Direttur Ġenerali (Dwana) inġustament, b'użu ħażin tad-diskrezzjoni u s-setgħat amministrattivi mogħtija lilu mill-Kap. 37 u l-Kap. 382 tal-Liġijiet ta' Malta, u fi kwalunkwe kaz irregolarment;

ii. tordna konsegwentement ir-revoka u l-annullament tan-Nota ta' Qbid bir-riferenza numru 144/2021;

iii. tordna lill-intimat Direttur Ġenerali (Dwana) sabiex, fi zmien qasir stabbilit minn din l-Onorabbli Qorti, jeħles u jirrilaxxja f'idejn ir-rikorrenti l-proprjetà immobbli kollha maqbuda bis-setgħa tan-Nota ta' Qbid 144/2021;

iv. fid-dawl tat-talbiet premessi, tagħti l-provediment/i illi tqis opportun/i.

B'riserva ta' kull azzjoni spettanti lir-rikorrenti, u bl-ispejjeż kontra l-intimat Direttur Ġenerali (Dwana);

4. Permezz ta' digriet mogħti nhar l-għoxrin (20) ta' Settembru 2021, din il-Qorti appuntat il-kawża għas-smigħ għas-seduta ta' nhar it-Tlieta, dsatax (19) t'Ottubru 2021, b'ordni għan-notifika tar-rikors lill-kontro-parti, illi ngħata għaxart (10) ijiem mid-data tan-notifika lilu tal-istess, sabiex jirrispondi skont il-liġi;

5. B'risposta ġuramentata datata sebgħa (7) t'Ottubru 2021, il-**<u>konvenut</u>** eċċepixxa:

   a. *Illi l-allegazzjonijiet u l-pretensjonijiet tar-rikorrent kif dedotti fir-rikors tiegħu huma insostenibbli minħabba li huma infondati fil-fatt u fid-dritt ai termini tal-provvedimenti tal-**Ordinanza tad-Dwana (Kap. 37 tal-Liġijiet ta' Malta)** u tal-**Att Dwar id-Dazju tas-SISA (Kap. 382 tal-Liġijiet ta' Malta**);*

   b. *Illi permezz tal-azzjoni odjerna r-rikorrent qiegħed jikkontesta n-Nota ta' Qbid bin-numru 144/2021;*

   c. *Illi sewwasew, permezz ta' din in-nota ta' qbid, u kif wara kollox kien obbligat li jagħmel bl-**artikolu 17(2) tal-Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta**, l-esponent qabad tlett (3) proprjetajiet, ossia:*

i. *ħanut bl-isem Charlie's Cellars fi Triq San Kataladu, kantuniera ma' Triq Santa Rita, Rabat, Malta;*
ii. *Garaxx internament immarkat bħala numru sebgħa (7) formanti minn kumpless ta' garaxxijiet, sottopost bini ieħor, aċċessibli minn drive-in komuni, fi Triq Ħad Dingli, Rabat, Malta, li jinsab bejn binja bl-isem Shalom bin-numru uffiċjali mija sebgħa u tmenin (187) u blinja bl-isem Blossoms bin-numru uffiċjali mija wieħed u disgħin (191); u*

iii. *Garaxx internament immarkat bħala numru sebgħa (7) formanti minn kumpless ta' garaxxijiet, sottopost bini ieħor, aċċessibbli minn drive-in komuni, fi Triq Ħad Dingli, Rabat, Malta, li tinsab fuq in-naħa tax-xellug ta' binja bin-numru uffiċjali mija ħamsa u sebgħin (175);*

d. *Illi l-fatti li taw lok għal qbid tal-proprjetajiet elenkati fin-Nota ta' Qbid 144/2021 huma s-segwenti:*

i. *Illi nhar is-sebgħa u għoxrin (27) ta' Mejju, 2021, l-uffiċċjali tad-Dwana lemħu vettura tat-tip Mitsubishi RVR bil-pjanċi ta' reġistrazzjoni CELLARS misjuqa proprju mir-rikorrent dieħla f'kumpless ta' garaxxijiet fi Triq Ħad Dingli, ir-Rabat, Malta;*

ii. *Illi ġewwa dan il-kumpless ta' garaxxijiet kien hemm il-garaxx bin-numru sebgħa (7) miftuħ, u ntlemaħ ir-rikorrent in flagrante jċaqlaq ammont ta' sigaretti mingħajr dazju mħallas;*

iii. *Illi minn ġewwa dan il-garaxx*[1] *instabu s-segwenti sigaretti sdazjati: i) kaxxa (1) Business Royals b'ħamsin (50) kartuna b'mitejn (200)*

[1] Internament immarkat bħala numru sebgħa (7) formanti minn kumpless ta' garaxxijiet, sottopost bini ieħor, aċċessibbli minn *drive-in* komuni, fi Triq Ħad-Dingli, Rabat, Malta, li tinsab bejn binja bl-isem *Shalom* bin-numru uffiċjali mija sebgħa u tmenin (187) u binja bl-isem *Blossoms* bin-numru uffiċjali mija wieħed u disgħin (191)

sigarett kull kartuna; ii) żewġ (2) kaxxi Tradition b'ħamsin (50) kartuna kull kaxxa b'mitejn (200) sigarett kull kartuna; iii) kaxxa (1) Tradition bi tnax (12)-il kartuna b'mitejn (200) sigarett kull kartuna; u iv) erbgħin (4) pakkett tabakk Drum Original ta' erbgħin (40) gramma kull pakkett;

iv. *Illi ġewwa l-vettura Mitsubishi RVR bil-pjanċi ta' reġistrazzjoni CELLARS instabu żewġ (2) kartuniet Marlboro Gold b'mitejn (200) sigarett kull kartuna mingħajr dazju mħallas fuqhom;*

v. *Illi ġjaladarba l-vettura Mitsubishi RVR bil-pjanċi ta' reġistrazzjoni CELLARS kienet qed tintuża bħala mezz ta' ġarr tas-sigaretti msemmija, l-esponent ħareġ in-nota ta' qbid bin-numru 143/2021 ai termini tal-**artikolu 68(1), 69(1)(2) tal-Kap 37 u tal-artikolu 17(2) tal-Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta**, liema nota ta' qbid <u>ma ġietx kontestata</u>;*

vi. *Illi sussegwentement għat-tfittxija ġewwa l-garaxx u ġewwa l-vettura, flimkien mar-rikorrent, l-uffiċjali konċernati rħewla lejn il-ħanut Charlie's Cellars ġestit mir-rikorrent li jinsab ġewwa r-Rabat, Malta. Illi minn tfittxija ġewwa dan il-ħanut, proprju moħbijja ġewwa appliances, l-uffiċċjali tad-Dwana sabu s-segwenti sigaretti sdazjati: i) tlett (3) kartuniet Tradition b'mitejn (200) sigarett kull kartuna; ii) żewġ (2) kartuniet Winston Blue b'mitejn (200) sigarett kull kartuna; iii) erbgħa (4) kartuniet Business Royals b'mitejn (200) sigarett kull persuna; iv) kartuna (1) Pall Mall Blue b'mitejn (200) sigarett; v) kartuna (1) L&M Blue b'mitejn (200) sigarett; vi) kartuna (1) Marlboro Gold b'mitejn (200) sigarett; u vii) kartuna (1) Marlboro Red b'mitejn (200) sigarett. Illi minn wara l-bank ta' fejn jaqdi l-klijenti, instabu wkoll i) disa' (9) pakketti tabakk Drum Original sdazjati b'erbgħin (4) gramma kull pakkett; u ii) żewġ (2) pakketti tabakk Golden Virginia The Original sdazjati b'ħamsin (50) gramma kull pakkett;*

vii. *Illi fl-aħħar nett, l-uffiċjali kompetenti reġgħu marru lura lejn il-kumpless ta' garaxxijiet fi Triq Ħad Dingli, ir-Rabat, Malta, din id-darba sabiex jagħmlu spezzjoni f'kumpless ta' garaxxijiet adjaċenti*[2]*. Illi inizjalment ir-rikorrent ċaħad kategorikament li huwa kellu garaxx f'dan il-kumpless. Biss pero` wara li l-uffiċjali tad-Dwana bdew iqabblu l-mazz taċ-ċwievet tar-rikorrent mal-katnazzi f'dan il-kumpless ta' garaxxijiet, intebħu li ċavetta minnhom kienet taqbel mal-garaxx bin-numru (7), fl-liema mument ir-rikorrent ammetta li dan il-garaxx kien proprjeta` tiegħu. Illi f'dan il-garaxx instabu ħames (5) kaxxi Business Royals sdazjati b'ħamsin (50) kartuna kull kaxxa b'mitejn (200) sigarett kull kartuna;*

viii. *Illi għalhekk, b'riżultat ta' dawn it-tfittxijiet, instabu ħamsa u tmenin elf u erbgħa mitt (85,400) sigarett u elfejn u sittin (2,060) gramma tabakk mingħajr id-dazju u t-taxxa mħallsa, u għal liema sigaretti u tabakk inħarġet in-nota ta' qbid bin-numru 142/2021, liema nota ta' qbid <u>ma ġietx kontestata</u>;*

ix. *Illi li kieku ma kienx għall-intervent propizju tal-uffiċjali tad-Dwana r-rikorrent kien se jevadi dazji u taxxi fl-ammont komplessiv ta' għoxrin elf sebgħa u disgħin Ewro u sitta u sittin ċenteżmu (EUR20,097.66), u dan a skapitu tal-errarju pubbliku u ta' negozjanti onesti li jottempraw rwieħhom mal-liġijiet doganali;*

x. *Illi ġjaladarba dawn is-sigaretti u tabakk sdazjat instabu mwarrba, miżmuma, u moħbija fit-tlett (3) proprjetajiet immobbli msemmija aktar 'l fuq, b'konsegwenza tassattiva tal-***artikolu 17(2) tal-Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta**[3]*, l-esponent għadda sabiex jaqbad dawn*

---

[2] Sottopost bini ieħor, aċċessibbli minn *drive-in* komuni, fi Triq Ħad-Dingli, Rabat, Malta, li tinsab fuq in-naħa tax-xellug ta' binja bin-numru uffiċjali mija, ħamsa u sebgħin (175);

[3] 17(2) B'żjieda ma' dan, il-vetturi, il-bastimenti jew mezzi oħra ta' ġarr, użati jew li ser ikunu użati għal importazzjoni, fl-iżbark, fit-twarrib, fiż-żamma, fil-ħabi, jew fil-ġarr ta' oġġetti li d-dazju tagħhom ma jkunx imħallas jew li jkunu, taħt dan l-Att, **soġġetti għal konfiska flimkien mal-proprjetà**, mobbli jew **<u>immobbli</u>**, **illi fiha jinstabu l-oġġetti li d-dazju tagħhom ma jkunx imħallas** jew li jkun soġġett għal konfiska, **<u>għandhom jiġu konfiskat</u>**

il-proprjetajiet permezz tan-nota ta' qbid bin-numru 144/2021, u dan kif se jkun muri u spjegat f'aktar dettal matul dik il-kawża;

e. *Illi hawnhekk tajjeb li jiġi rimarkat li l-qbid doganali huwa proċedura in rem. Il-qbid isseħħ fil-konfront tal-oġġett u mhux fil-konfront tal-persuna. Għalhekk kwalunkwe allegazzjoni tar-rikorrent li huwa kien b'xi mod jew ieħor estraneju għall-fatti li taw lok għall-qbid, jew li saħansitra m'huwiex sid ta' xi waħda mill-proprjetajiet maqbuda hija mmaterjali għall-każ odjern. Dak li huwa ċentrali fil-każ odjern huwa jekk il-proprjetajiet maqbuda kinux qed iservu bħala mkejjen sabiex jostru ġewwa fihom oġġetti llegali;*

f. *Illi sa fejn ir-rikorrent jallega li l-aġir tal-esponent huwa wieħed sproporzjonat tant li jilledi d-drittijiet fundamentali tiegħu, din l-Onorabbli Qorti m'għandiex il-kompetenza tiddeċiedi fuq materja ta' indoli kostituzzjonali u għaldaqstant din l-allegazzjoni għandha tkun skartata. Illi fi kwalunkwe każ, l-esponent jirrispinġi kwalunkwe allegazzjoni li l-aġir tiegħu huwa b'xi mod jew ieħor sproporzjonat. Dak li trid tistħarreġ din l-Onorabbli Qorti hawnhekk huwa jekk l-esponent mexiex skont id-disposizzjonijiet doganali, u għalhekk jekk il-qbid kienx skont il-liġi;*

g. *Illi l-azzjoni ai termini tal-**artikolu 72 tal-Kap 37** u tal-**artikolu 28 tal-Kap. 382 tal-Liġijiet ta' Malta** hija ntiża unikament sabiex persuna tikkontesta qbid u b'hekk jiġi deċiż minn Qorti jekk l-esponent kienx fis-sewwa u skont il-liġi meta għadda sabiex jaqbad l-oġġett/i. Di piu`, kwalunkwe allegazzjoni tar-rikorrent li dan il-qbid seta' kkawżalu danni nġenti għandha tiġi mwarrba għaliex skont l-**artikolu 17(4) tal-Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta** m'hemm ebda jedd t'azzjoni kontra l-Kummissarju għal danni kkaġunati billi tkun inżammet proprjeta` immobbli;*

h. *Illi għal dak li għandu x'jaqsam mar-raba' talba tar-rikorrent, din it-talba għandha tiġi skartata ġjaladarba hija waħda vaga u ma tagħtix l-opportunita` lill-esponent li jiddefendi lilu nnifsu kif xieraq. Apparti minn*

hekk, din l-Onorabbli Qorti hija marbuta strettament ma' dak li jitlob ir-rikorrent, u provvediment ma jistax ikun ultra jew extra petita;

i. *Illi li kieku ma kienx għall-intervent propizju tad-Dwana, dawn l-imkejjen maqbuda kienu sejrin jibqgħu jintużaw għal skopijiet illeċiti b'detriment serju għall-errarju pubbliku u żleata` kummerċjali fil-konfront ta' kummerċjanti li jottempraw ruħhom mal-liġijiet doganali;*

j. *Salv eċċezzjonijiet ulterjuri, jekk ikun il-każ.*

6. L-intimat talab għalhekk lil din il-Qorti tiċħad it-talbiet tar-rikorrent, bl-ispejjeż kontra tiegħu.

Il-Qorti

7. Reġgħet rat ir-rikors ġuramentat tar-rikorrent datat l-ewwel (1) ta' Settembru 2021 u d-dokumenti annessi miegħu, cioe: (a) kopja ta' Nota ta' Qbid bir-referenza numru 144/2021 (**Dok A** a fol 6 tal-proċess); (b) kopja ta' korrispondenza datata tletin (30) ta' Lulju 2021 (**Dok B** a fol 7 tal-proċess); (c) kopja tr-riferta mid-Dipartiment tad-Dwana datata erbgħa (4) t'Awwissu 2021 (**Dok C** a fol 8 tal-proċess);

8. Reġgħet rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenut datata sebgħa (7) t'Ottubru 2021 u d-dokumenti annessi magħha, cioe: (a) nota ta' qbid 144/2021 (**Dok DGD** a fol 18 tal-proċess); (b) nota ta' qbid 143/2021 (**Dok DGD1** a fol 19 tal-proċess); u (c) nota ta' qbid 142/2021 (**Dok DGD2** a fol 20-21 tal-proċess);

9. Semgħet ix-xhieda *viva-voce* ta' **Michael Grima**, prodott mir-rikorrent waqt is-seduta tas-sittax (16) ta' Novembru 2021[4];

[4] It-traskrizzjoni tax-xhieda tiegħu tinsab a fol 27 *et seq* tal-proċess

10. Semgħet ix-xhieda *viva-voce* ta' **Charles Attard**, prodott mir-rikorrent waqt is-seduta tas-sittax (16) ta' Novembru 2021[5];

11. Semgħet ix-xhieda *viva-voce* ta' **Redeemer Farrugia**, prodott mir-rikorrent waqt is-seduta tas-sittax (16) ta' Novembru 2021[6];

12. Semgħet ix-xhieda *viva-voce* ta' **Anthony Borg**, prodott mir-rikorrent waqt is-seduta tad-disgħa (9) ta' Diċembru 2021[7], u rat id-dokument minnu esebit u mmarkat **Dok AB1** a fol 56 *et seq* tal-proċess;

13. Semgħet ix-xhieda *viva-voce* ta' **Maria Theresa Sammut**, prodotta mir-rikorrent waqt is-seduta tad-disgħa (9) ta' Diċembru 2021[8];

14. Semgħet ix-xhieda *viva-voce* ta' **Christopher Galea**, prodott mir-rikorrent waqt is-seduta tad-disgħa (9) ta' Diċembru 2021[9];

15. Rat l-affidavit tar-rikorrent **Carmel Micallef** a fol 73 *et seq* tal-proċess, u d-dokumenti annessi miegħu;

16. Rat l-affidavit ta' **Carmel Attard** (Kap Spettur tad-Dwana) immarkat **Dok CA** a fol 98 tal-proċess;

17. Rat l-affidavit ta' **Michael Grima** (Kap Spettur tad-Dwana) immarkat **Dok MG** a fol 99 *et seq* tal-proċess;

18. Rat il-provvediment mogħti minnha stess nhar it-tnejn u għoxrin (22) ta' Settembru 2022, illi permezz tiegħu ċaħdet it-talba tar-rikorrent magħmula permezz ta' rikors datat erbgħa (4) ta' Frar 2022 sabiex din il-Qorti tirreferi vertenza kostituzzjonali lill-Prim'Awla tal-Ċorti Ċivili (Sede Kostituzzjonali) ai termini tal-Artikolu 46(3) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u tal-Artikolu 4(1) tal-Kap 319 tal-Liġijiet ta' Malta;.

---

[5] It-traskrizzjoni tax-xhieda tiegħu tinsab a fol 37 *et seq* tal-proċess
[6] It-traskrizzjoni tax-xhieda tiegħu tinsab a fol 43 *et seq* tal-proċess
[7] It-traskrizzjoni tax-xhieda tiegħu tinsab a fol 53 *et seq* tal-proċess
[8] It-traskrizzjoni tax-xhieda tagħha tinsab a fol 59 *et seq* tal-proċess
[9] It-traskrizzjoni tax-xhieda tiegħu tinsab a fol 63 *et seq* tal-proċess

19. Rat il-provvediment mogħti minnha stess nhar it-tnejn (2) ta' Diċembru 2022, illi permezz tiegħu ċaħdet it-talba tar-rikorrent magħmula permezz ta' rikors datat wieħed u għoxrin (21) t'Ottubru 2022 sabiex din il-Qorti tikkonverti ruħha fil-ġurisdizzjoni kostituzzjonali tagħha u tikkonsidra l-ilmenti ta' natura kostituzzjonali minnu mressqa;

20. Rat id-digriet mogħti minnha stess nhar it-tmintax (18) ta' Jannar 2023, illi permezz tiegħu ċaħdet it-talba tar-rikorrent magħmula permezz ta' rikors datat wieħed u għoxrin (21) ta' Diċembru 2022, sabiex din il-Qorti tawtorizza korrezzjoni fit-talbiet fir-rikors promotur, b'dana illi tiżdied talba oħra, ai termini tal-Artikolu 175(1) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta;

21. Semgħet ix-xhieda *viva-voce* ta' **Carmel Micallef**, prodott mill-intimat in kontro-eżami waqt is-seduta tas-sitta u għoxrin (26) ta' Jannar 2023[10];

22. Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tar-rikorrent datata ħmistax (15) ta' Marzu 2023;

23. Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-intimat datata tnejn (2) ta' Mejju 2023;

24. Rat illi l-partijiet qablu illi l-kawża tibqa' differita għas-seduta tal-lum għas-sentenza;

25. Tagħmel is-segwenti konsiderazzjonijiet:

Konsiderazzjonijiet Legali

26. Il-kawża odjerna ġiet intavolata fit-termini tal-Artikolu 72(2) tal-Kap 37 tal-Liġijiet ta' Malta, u tal-Artikolu 28(2) tal-Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta, u cioe l-proċedura sabiex jiġi kontestat qbid ta' ħwejjeġ konfiskati minn uffiċjali

[10] It-traskrizzjoni tax-xhieda tiegħu tinsab a fol 185 *et seq* tal-proċess

tad-dwana[11]. Fil-każ odjern, il-ħwejjeġ maqbuda jikkonsistu, *inter alia,* fis-segwenti immobbli[12]:

- Ħanut bl-isem *Charlie's Cellars*, fi Triq San Kataldu, kantuniera ma' Triq Santa Rita, Rabat, Malta;

- Garaxx internament immarkat bin-numru sebgħa (7) formanti parti minn kumpless ta' garaxxijiet sottopost bini ieħor, aċċessibbli minn *drive-in* komuni fi Triq Ħad-Dingli, Rabat, Malta, li tinsab bejn binja bl-isem "Shalom" bin-numru uffiċjali mija sebgħa u tmenin (187) u binja bl-isem "Blossoms" bin-numru uffiċjali mija wieħed u disgħin (191);

- Garaxx internament immarkat bin-numru sebgħa (7) formanti parti minn kumpless ta' garaxxijiet, sottopost bini ieħor, aċċessibbli minn *drive-in* komuni fi Triq Ħad-Dingli, Rabat, Malta, li tinsab fuq in-naħa tax-xellug ta' binja bin-numru uffiċjali mija, ħamsa u sebgħin (175);

Minbarra din il-proprjeta' immobbli, ġiet maqbuda wkoll il-vettura tal-għamla Mitsubishi RVR bin-numru ta' Reġistrazzjoni CEL445 (CELLARS)[13], u ammont ta' sigaretti u tabakk[14]; madanakollu, **huwa evidenti mit-test tar-rikors promotur u tat-talbiet rikorrenti illi dik illi qiegħed jikkontesta r-rikorrent hija biss in-Nota ta' Qbid Nru 144/2021, u cioe dik illi permezz tagħha ġiet maqbuda l-proprjeta' immobbli.** Għaldaqstant, din il-Qorti sejra tikkonsidra biss il-legalita' ta' din in-Nota ta' Qbid, b'esklużjoni taż-żewġ Noti ta' Qbid l-oħra;

27. Permezz tal-kawża odjerna, ir-rikorrent qiegħed jitlob lil din il-qorti sabiex:

---

[11] Jiġi senjalat illi fil-mori tal-proċeduri odjerni, l-Artikolu 72 tal-Kap 37 tal-Liġijiet ta' Malta u l-Artikolu 28 tal-Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta ġew sostitwiti permezz tal-Att XII tal-2023. Din il-Qorti, iżda, sejra tagħmel il-konsiderazzjonijiet tagħha fit-termini tal-liġi kif kienet qabel daħlu fis-seħħ dawn l-emendi, gialadarba l-kawża odjerna ġiet intavolata f'Settembru 2021.
[12] Vide nota ta' qbid nru 144/2021 annessa mar-rikors promotur bħala **Dok A**, a fol 6 tal-proċess
[13] Vide Nota ta' Qbid nru 143/2021 immarkata **Dok DGD1** annessa mar-risposta tal-intimat a fol 19 tal-proċess
[14] Vide Nota ta' Qbid nru 142/2021 immarkata **Dok DGD2** annessa mar-risposta tal-intimat, a fol 20-21 tal-proċess

a. tiddikjara u tiddeċiedi illi n-Nota ta' Qbid nru 144/2021 ġiet maħruġa mid-Direttur Ġenerali (Dwana) inġustament, b'użu ħażin tad-diskrezzjoni u s-setgħat amministrattivi mogħtija lilu mill-Kap 37 u Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta, u fi kwalunkwe każ irregolarment;

b. tordna konsegwentement ir-revoka u l-anullament tan-Nota ta' Qbid bir-referenza numru 144/2021;

c. tordna lill-intimat Direttur Ġenerali (Dwana) sabiex, fi żmien qasir stabbilit minn din il-Qorti, jeħles u jirrilaxxa l-proprjeta' immobbli kollha;

d. fid-dawl tat-talbiet premessi, tagħti l-provveidmenti illi tqis opportuni;

Dan għal żewġ raġunijiet:

(i) Fl-ewwel lok, illi r-rikorrent huwa kompletament estraneju għal kwalunkwe ġarr, użu, żbark, twarrib, żamma, ħabi jew ġarr ta' oġġetti li ma tħallasx dazju tagħhom; u

(ii) Fit-tieni lok, illi d-Direttur kellu jeżerċita l-poteri tiegħu b'diliġenza u kawtela, peress illi huwa assodat fil-ġurisprudenza nostrana u Ewropea illi l-konsegwenza jew sanzjoni għal allegat ksur ta' liġi għandha tkun proporzjonata mal-allegat ksur in kwestjoni. Ir-rikorrent isostni illi l-qbid tat-tliet proprjetajiet immobbli huwa sproporzjonat għall-aħħar, b'mod partikolari tenut kont tal-fatt illi l-ammont ta' dazju allegatament dovut huwa fl-ammont ta' €14,948.49;

28. Jiġi għall-fini ta' kjarezza senjalat illi l-qbid tal-proprjeta' immobbli saret fit-termini tal-Artikolu 17(2) tal-Kap 382 tal-Liġijiet ta' Malta, illi jipprovdi:

> *(2) B'żjieda ma' dan, il-vetturi, il-bastimenti jew mezzi oħra ta' ġarr, użati jew li ser ikunu użati għal importazzjoni, fl-iżbark, fit-twarrib, fiż-żamma, fil-ħabi,*

jew fil-ġarr ta' oġġetti li d-dazju tagħhom ma jkunx imħallas jew li jkunu, taħt dan l-Att, soġġetti għal konfiska flimkien mal-proprjetà, mobbli jew immobbli, illi fiha jinstabu l-oġġetti li d-dazju tagħhom ma jkunx imħallas jew li jkun soġġett għal konfiska, għandhom jiġu konfiskati:

Iżda ebda bastiment ma jkun soġġett għal konfiska taħt id-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu jekk ma jkunx ta' portata anqas minn mitejn u ħamsin tunnellaġġ nett ta' reġistru.

A. <u>L-Involviment tar-Rikorrent</u>

29. Ir-rikorrent jinsisti illi huwa ma kienx konsapevoli tal-fatt illi kien qed isir xi ġarr, użu, żbark, twarrib, żamma, ħabi jew ġarr ta' oġġetti li ma tħallasx id-dazju tagħhom. Fl-affidavit tiegħu[15] jgħid, *"Jien minix involut fil-proċess ta' importazzjoni u distribuzzjoni tax-xogħol iżda sempliċiment inbiegħu lil dak li jissejjaħ l-end consumer."* Jgħid ukoll, *"minkejja li dawn il-proprjetajiet legalment jgħajtu lili, jien minix l-unika persuna li għandha aċċess għalihom. L-ex-mara tiegħi u l-erba' ulied tiegħi (li huma lkoll maġġorenni), ukoll għandhom aċċess liberu għall-ħanut u ż-żewġ garaxxijiet, billi kollha għandhom kopja taċ-ċwievet kull wieħed, u kollha jagħmlu użu minnhom b'mod liberu."* Jerġa' jikkonferma wkoll, *"Kif spjegajt ukoll, jien ma kelli xejn x'naqsam mas-sigaretti maqbuda u kien hemm terzi li kellhom aċċess liberu għall-ħanut u ż-żewġ garaxxijiet."* In kontro-eżami[16] mbagħad jispjega kif isegwi:

[15] A fol 73-74 tal-proċess
[16] Vide traskrizzjoni tax-xhieda tiegħu a fol 185 *et seq* tal-proċess

Xhud	*L-aċċess biex jekk jinqala' xi darba xi ħaġa isibu ċ-ċwievet u jmorru jiftħu hux, mela jien naf, forsi mmut.*
Dr Zammit	*All right, jiġifieri meta qed tgħid li għandhom aċċess liberu jiġifieri mhux jużawh b'mod liberu, għandhom aċċess jekk iridu.*
Xhud	*Aċċess għalih.*
Dr Zammit	*All right, ma jużawhx jiġifieri ma jużawhomx il-proprjetajiet.*
Xhud	*No.*

Mistoqsi wkoll in kontro-eżami jekk kienx hemm terzi (apparti l-ex-mara u l-erba' wlied) illi kellhom aċċess għall-istess proprjetajiet, ix-xhud jgħid, *"Id-delivery men hux, I mean kont intiehom iċ-ċavetta u jmorru jqiegħdu x-xogħol hemmhekk, u sigaretti whatever."* Jispjega, *"Jiena peress li nkun il-ħanut waħdi, ħeqq mhux għalkemm tagħlaq u terġa' tiftaħ u ddaħħal u x'naf jien, allura kont jiġu d-delivery men, u dawn ngħidilhom per eżempju ħa mur sib garaxx minnhom, konna dejjem b'żewġ ċwievet, u jagħmilli x-xogħol hemmhekk, jiġi lura, inħallsu, u l-barka ta' Alla bid-daqq, imbagħad meta jkolli bżonn ix-xogħol immur għalih."* Mistoqsi, iżda, sabiex jikkonferma illi l-aċċess għal dawn il-proprjetajiet (cioe, il-garaxxijiet) kien jagħtihulhom hu lid-*delivery-men*, ir-rikorrent jirrispondi, *"Iva u żgur."*;

30. Huwa evidenti saħansitra mit-test tal-Artikolu 17(2) tal-Kap 382 stess illi l-konfiska ta' proprjeta' mobbli u/jew immobbli illi tiġi wżata għal importazzjoni, fl-iżbark, fit-twarrib, fiż-żamma, fil-ħabi jew fil-ġarr ta' oġġetti li d-dazju tagħhom ma jkunx mħallas, hija obbligazzjoni **<u>tassattiva</u>**. Infatti l-leġislatur għamel użu ċar tal-kliem *'<u>għandhom</u> jiġu konfiskati'*. Dan ifisser illi d-Direttur Ġenerali (Dwana) m'għandux diskrezzjoni dwar jekk

jikkonfiskax tali immobbli jew le, iżda huwa obbligat illi jaqbad l-immobbli flimkien mal-oġġetti nfushom. Infatti, ġie ritenut dwar l-Artikolu 68 tal-Kap 37, illi prattikament huwa identiku għall-Artikolu 17(2) tal-Kap 382, fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet ***Diane Holdings Limited et vs Il-Kontrollur tad-Dwana***[17]:

> *Jiġi osservat li dan l-artikolu ma jipprovdix biss għall-konfiska f'każ ta' żbark jew importazzjoni iżda saħansitra għat-**twarrib, żamma, ħabi jew sempliċi ġarr ta' ħwejjeġ li huma suġġetti għall-konfiska**. Din il-liġi ma fiha l-ebda limitazzjoni jew eċċezzjoni għal tali konfiska kkontemplata fis-sens li ladarba jirriżulta ksur tal-provvediment ta' l-Artikolu 68, il-konfiska tal-bastiment jew mezz ta' ġarr, hemm imsemmija hija mandatorja, billi l-Kontrollur tad-Dwana ma jingħata ebda diskrezzjoni.*

31. Hekk ukoll kien ġie preċedentement deċiż fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet ***Ahmed Ibrahim Hassan Ahmed Arafa vs Kontrollur tad-Dwana***[18]:

> *Jigi osservat mill-ewwel li dan l-artikolu ma jipprovdix biss ghal-konfiska f'kaz ta' zbark jew importazzjoni izda sahansitra ghat-twarrib, zamma, habi jew semplici garr ta' hwejjeg li huma suggetti ghall-konfiska. Darba li fuq il-vapur kien hemm oggetti "suggetti ghall-konfiska" (ara wkoll l-Artikolu 6(5) tal-imsemmija Ordinanza), il-konfiska tal-bastiment hija wahda mandatarja. L-appellant gustament jishaq li taht din il-ligi specjali ma hemm l-ebda limitazzjoni jew eccezzjoni ghal tali konfiska kontemplata, fis-sens li ladarba jirrizulta ksur tal-provvediment tal-Artikolu 68, il-konfiska hemm imsemmija hija mandatarja, billi l-Kontrollur tad-Dwana*

[17] Rik Nru 117/2008/2, Qorti tal-Appell (Superjuri), 27 t'Ottubru 2021
[18] Rik Nru 1123/2009, Qorti tal-Appell (Superjuri), 29 ta' Jannar 2016

ma nghata ebda diskrezzjoni. Fil-fatt fil-gurisprudenza taghna gie kostantament ritenut illi:

*"Ghal fini tal-Artikolu 68 dak li jitqies l-aktar centrali hu l-fatt li l-vettura ntuzat biex jigi mwettaq reat kontra l-ordinanza Doganali u li, in kwantu tali, kien assoggetta l-istess vettura ghal konfiska. Anke jekk il-fatti huma diversi, l-osservazzjoni in calce tas-sentenza tal-Qorti tal-Appell tas-27 ta' Frar 2003 in re: "**Cara Ltd -vs- Kontrollur tad-Dwana**" tibqa' wahda valevoli. A propozitu jinghad fiha illi "l-proceduri ta' konfiska huma proceduri in rem. Gjaladarba l-merkanzija dahlet Malta kontra l-Ordinanza tad-Dwana l-intimat kellu s-setgha li jikkonfiskaha" – ara **Francis Xuereb pro et noe. v Kontrollur tad-Dwana** - deciza mill-Qorti tal-Appell, Sede Inferjuri, fl-10 t'Ottubru 2005.*

32. Dawn l-istess prinċipji japplikaw ukoll, *in toto*, għall-Artikolu 17(2) tal-Kap 382, illi wkoll jagħmilha ċara illi l-konfiska tal-proprjeta' immobbli illi fiha jinsabu oġġetti illi fuqhom ma tħallasx dazju hija mandatarja, u mhux soġġetta għad-diskrezzjoni tad-Direttur Ġenerali (Dwana);

33. Fis-sentenza appena ċitata, imbagħad, il-Qorti tal-Appell (Superjuri) kompliet ukoll:

*Jigi osservat ukoll illi x-xjenza o meno ta' sid il-bastiment jew sid il-vettura, skont il-kaz, ma ticcentrax fil-materja. Kif ritenut minn din il-Qorti fis-sentenza taghha tad-29 t'Ottubru, 2010, fl-ismijiet **Helen Samantha Brett v. Kontollur tad-Dwana**:*

"Illi minn qari ta' Artikolu 68 (1) tal-Kap 37 jirrizulta bla ebda dubju illi x-xjenza li qieghed jitkellem fuqha l-legislatur hija ta' dak li jkun qieghed juza l-bastiment.

*Imkien il-ligi ma taghmel distinzjoni bejn is-sid u l-utent tal-istess bastiment. Ghalhekk fejn il-ligi ma tiddistingwix lanqas m'ghandhom jiddistingwu dawn il-Qrati. Il-Qorti taghmel referenza wkoll ghas-sentenza "***Francis Xuereb pro et noe. vs Kontrollur tad-Dwana***" deciza mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fl-10 ta' Ottubru 2005, kif ikkwotata b'approvazzjoni mill-ewwel Qorti, liema kawza kienet tixbah hafna lill-kawza odjerna. F'dik is-sentenza l-Qorti spjegat b'mod car hafna l-kuncett tax-xjenza f'Artikolu 68 tal-Kap 37. Din il-Qorti ma thossx li hemm ragunijiet validi ghaliex ghandha tiddipartixxi mill-hsibijiet enuncjati fis-sentenza kwotata. Din il-Qorti taghmel referenza wkoll ghas-sentenza* ***Guido Vella vs Kontrollur tad-Dwana*** *deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fit-31 ta' Ottubru 2008 fejn f'cirkostanzi simili il-Qorti, segwiet l-istess hsibijiet u qalet:*

"Il-Qorti wara li ezaminat il-provi fid-dettal, thoss li huwa probabbli li l-attur ma kienx jaf x'inhu ghaddej u li l-operazzjoni li fiha kienet ser tinkiser il-ligi kienet saret min-nies oħrajn. Madankollu kif sewwa eccepixxa l-intimat, din il-procedura tal-konfiska hija waħda in rem u l-buonafede u innocenza tal-proprjetarju tal-oggett konfiskat ma jaffetwawx il-validita' tal-konfiska jekk l-oggetti konfiskati jkunu il-corpus delicti fis-sens li jkunu ddahhlu kontra l-Ordinanza tad-Dwana jew sar attentat biex dan isir – ara s-sentenza tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet ***Cara Limited vs Kontrollur tad-Dwana*** *deciza fis-27 ta' Frar, 2003"."*

34. Hekk ukoll, fis-sentenza mogħtija minn din il-Qorti kif diversement presjeduta fl-ismijiet ***Joseph Farrugia vs Direttur Ġenerali, Dwana ta' Malta***[19]***,*** ġie ritenut illi:

> *Hu minnu li l-ligi fl-Artikolu 73 tikkontempla procedura specjali sabiex persuna tipproponi kawza biex l-oggetti maqbuda jinhelsu, madankollu meta kaz jigi quddiem il-qorti trid tapplika l-ligi sostantiva. 'Il fatt li persuna tista' tikkontesta nota ta' qbid, il-qorti xorta jkollha tapplika l-ligi sostantiva ghal fatti tal-kaz li jkollha quddiemha. Jekk mill-provi jirrizulta li l-mezz tal-garr intuza xjentement fil-garr ta' oggetti li d-dazju taghhom ma thallasx, il-konfiska hi ex lege. L-Artikolu 68 ma jipprovdix ghal eccezzjoni fil-kaz li s-sid ma kellux x'jaqsam fir-reat. Tant dan hu minnu li l-Artikolu 67 tal-istess ligi jipprovdi li oggetti li jkunu nqabdu taht id-disposizzjonijiet tal-Kap. 37 u li jigu esibiti fil-qorti waqt proceduri gudizzjarji, f'kaz ta' sejbien ta' htija jsiru proprjeta tal-Gvern. Hawn ukoll il-qorti m'ghandhiex diskrezzjoni. Il-provvediment ma jaghmilx distinzjoni proprjeta ta' min huma l-oggetti, u anzi l-Artikolu 67 jibda bil-kliem: "B'dak kollu li jinsab f'kull ligi ohra…..". Ghalhekk f'kazijiet taht il-Kap. 37 ma japplikax dik il-parti tal-Artikolu 23 tal-Kodici Kriminali (Kap. 9) li jipprovdi li l-corpus delicti ma jigix konfiskat meta persuna "…. li ma tkunx hadet sehem fid-delitt, ikollha jedd fuq dawk l-oggetti". Fattur li jsahhah il-fehma tal-qorti kemm f'kazijiet ta' kuntrabandu l-ligi, fir-rigward tal-konfiska tal-corpus delicti, ma taghmilx distinzjoni bejn min iwettaq ir-reat u s-sid li ma jkunx ha sehem fid-delitt.*

35. Fil-każ in eżami, **Michael Grima,** Spettur fid-Dipartiment tad-Dwana fis-Sezzjoni tal-Infurzar, xehed illi ra li r-rikorrent *"kellu l-garaxx miftuħ, biċ-*

[19] Rik Nru 278/2013, Qorti Ċivili (Prim'Awla), Onor Imħ A Ellul, 13 ta' Novembru 2015

ċwievet fil-lock stess jiġifieri hemmhjekk, kienu mazz ċwievet mal-lock u kien qed jaqbad il-kartun tas-sigaretti mill-garaxx, kellu kartun, kaxxi tas-sigaretti, qed jaqbad il-kartun, carton u jpoġġihom ġo basktijiet tal-plastik tal-marka Business Royals f'karozza li kien hemm ipparkjata fil-garaxx stess fuq il-booth ta' wara imma, mhux fil-karozza, fuq il-booth ta' wara."[20] Jixhed ukoll illi saret it-tfittxija f'dan l-istess garaxx, fejn instabu kwantita' ta' sigaretti illi ma kinitx tħallset taxxa tas-SISA fuqhom, u oħrajn illi l-importazzjoni tagħhom f'Malta hija llegali[21]. L-istess xhud jikkonferma wkoll illi nstabu sigaretti u pakketti tat-tabakk mingħajr bolla tas-SISA fil-ħanut *Charlie's Cellar*[22], u kwantita' oħra ta' sigaretti fit-tieni garaxx[23]. Din ix-xhieda hija korraborata wkoll minn **Redeemer Farrugia**, Fizzjal mad-Dipartiment tad-Dwana fis-Sezzjoni tal-Infurzar[24];

36. Ir-rikorrent ma jikkontestax il-fatt illi l-oġġetti sdazjati nstabu fil-proprjetajiet maqbuda, iżda jikkontesta l-fatt illi huwa kellu b'xi mod x'jaqsam mal-importazzjoni, ħabi jew żamma tal-oġġetti in kwestjoni. Din, iżda, hija biss il-kelma tiegħu, li ma ġiet korraborata bl-ebda xhieda jew prova oħra. Ġie ritenut fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet ***Francis Xuereb pro et noe vs Kontrollur tad-Dwana***[25]***:***

> *L-azzjoni esperita mir-rikorrenti hi tendenti ghar-ri-akkwist u rivendikazzjoni tal-proprjeta` tal-vettura. In tema ghall-Artikolu 68 jinkombi fuqu li jgib prova li l-utent tal-vettura ma agixxiex "xjentement". Skond principji tradizzjonali, fil-kamp civili, l-onus probandi jagrava dejjem fuq l-attur jew f' dan il-kaz, ir-rikorrenti, ghaliex l-affermazzjoni qed jaghmilha hu, u l-intimat ma ghandux ghalfejn jaghmel il-prova negattiva. L-intimat jibqa' assistit mir-regola procedurali sancita fl-Artikolu 562,*

[20] Vide traskrizzjoni tax-xhieda tiegħu, a fol 29 tal-proċess. Ara wkoll l-affidavit tiegħu, immarkat bħala **Dok MG** a fol 99 tal-proċess
[21] Ibid.
[22] Ibid, a fol 32 tal-proċess
[23] Ibid, a fol 34 tal-proċess
[24] Vide traskrizzjoni tax-xhieda tiegħu, a fol 43 *et seq* tal-proċess
[25] Appell Ċivili Nru 245/2004/2, Qorti tal-Appell (Inferjuri), 10 t'Ottubru 2005

Kapitolu 12 li tistabilixxi illi "l-obbligu tal-prova ta' fatt imiss dejjem lil min jallegah". Dan ifisser illi huwa r-rikorrenti li jibqa' mghobbi li joffri prova adegwata u allura c-certezza tal-fatt allegat. Xejn allura ma jiswa r-riljiev sottomess mill-appellanti tal-falliment tal-provi dedotti mill-intimat in dimostrazzjoni ta' l-infondatezza tal-pretensjoni tieghu. Dan anke ghaliex huwa konformi ghall-principju regolanti l-piz tal-prova, u allura wkoll ta' l-esigenza logika, illi l-addossar ta' dan l-istess piz jaqa' fuq min jallega fatt favorevoli ghalih. Jaggrava ghalhekk bi dmir fuqu li jaghti prova ta' l-ezistenza ta' dak il-fatt. Fil-kaz in ezami r-rikorrenti ma rnexxielux jiddemostra, ghas-sostenn tat-talba tieghu ta' rivendika, illi min ghamel uzu bil-vettura tieghu ghat-trasport ta' oggetti sdazjali ma kellux tabilhaqq dik ix-xjenza li jsemmi l-Artikolu 68, u li jista' jitqies bhala sostratt baziku taghha. "Xjenza" din li, inversament, fil-proceduri kriminali kontra l-utent tal-vettura, jispetta lil prosekuzzjoni li tipprova u ssostni. Dan ghaliex, kif saput, id-dixxiplina tal-piz tal-prova hi regolata differentement fil-kamp penali. Il-mankanza tar-rikorrenti li jgib 'il quddiem u jsostni l-fatt principali allegat igib, b' konsegwenza, illi lanqas ma jinsab sostenut illi l-intimat agixxa abuzivament jew mhux konformement mad-dettam u l-ispirtu tal-ligi fl-Ordinanza citata (Kapitolu 37).

37. Hekk ukoll, fil-każ odjern, din il-Qorti mhix sodisfatta illi r-rikorrent ma kellux ix-xjenza tal-fatt illi l-oġġetti sdazjati kienu qed jiġu miżmuma fil-proprjeta' tiegħu. Dan b'mod partikolari minħabba illi ma tressqet l-ebda prova, għajr il-kelma tar-rikorrent, illi kien hemm xi persuna oħra illi kellha aċċess għall-istess proprjetajiet. Minkejja illi r-rikorrent isemmi illi hemm terzi oħra illi kellhom aċċess għall-proprjeta', huwa ma jressaq l-ebda prova sabiex jissostanzja din l-allegazzjoni tiegħu, b'dana illi din il-Qorti ma tistax tikkonsidra l-verżjoni tiegħu bħala l-verżjoni veritiera. Dan b'mod partikolari

tenut kont tal-fatt illi huwa stess inqabad iġorr l-oġġetti sdazjati mill-Uffiċjali tad-Dwana;

38. Għaldaqstant, in kwantu l-allegat nuqqas ta' involviment tar-rikorrent ġie ċitat bħala raġuni għalfejn in-Nota ta' Qbid nru 144/2021 għandha tiġi revokata, din il-Qorti tagħmel referenza għal dak illi ġie ritenut fis-sentenza mogħtija fil-ismijiet ***Raymond Camilleri vs Direttur Ġenerali (Dwana)***[26]:

> *Kif sewwa ritenut fil-prinċipji enunċjati fil-ġurisprudenza, f'azzjoni ċivili ta' din ix-xorta, il-Qorti m'hijiex tindaga dwar il-ħtija o meno tar-rikorrent, iżda jekk id-Direttur Ġenerali Dwana kienx fis-sewwa meta ta lok għall-qbid ta' l-oġġetti maqbuda.*

39. Din il-Qorti tqis illi r-rikorrent ma rnexxilux jipprova dak minnu allegat. Mill-provi jirriżulta illi s-sigaretti u t-tabakk illi nstabu ma kienx tħallas dazju fuqhom (evidenti mill-fatt illi la kellhom bolla tas-SISA fuqhom, u lanqas ġew preżentati xi fatturi illi setgħu jindikaw ħlas ta' dazju), u li s-sigaretti u t-tabakk instabu fil-proprjeta' immobbli illi ġiet maqbuda. Il-Qorti hija wkoll tal-fehma illi r-rikorrent kien ben konxju ta' dak illi kien qiegħed jiġri fil-proprjeta' tiegħu, anke jekk tali konoxxenza hija essenzjalment irrelevanti għall-validita' o meno tal-konfiska;

40. Konsegwentement, din il-Qorti ma ssibx illi t-talbiet rikorrenti jistgħu jintlaqgħu a bażi tal-fatt illi r-rikorrent allegatament ma kienx konsapevoli ta' kwalunkwe ġarr, użu, żbark, twarrib, żamma, ħabi jew ġarr ta' oġġetti li ma tħallasx id-dazju fuqhom.

[26] Rik Nru 1127/2017, Qorti Ċivili (Prim'Awla), Onor Imħ F Depasquale, 24 ta' Ġunju 2021 (appellata, iżda l-appell ġie dikjarat deżert)

B. L-Isproporzjonalita' bejn il-Valur tal-Oġġetti Sdazjati u l-Valur tal-Proprjeta' Immobbli Maqbuda

41. Fir-rikors promotur, ir-rikorrent isostni illi tissussisti sproporzjonalita' lampanti fl-aġir tad-Direttur Ġenerali (Dwana), illi, bħala uffiċjal pubbliku, għandu jeżerċita l-poteri tiegħu b'diliġenza u kawtela, b'dana illi l-konsegwenza jew sanzjoni għal allegat ksur ta' liġi għandha tkun proporzjonata mal-ksur in kwestjoni;

42. Irriżulta evidenti fil-mori tal-proċeduri odjerni, illi r-rikorrent kien qiegħed jittenta jressaq ilmenti ta' natura kostituzzjonali. Infatti, l-ewwel ressaq rikors illi permezz tiegħu talab illi ssir referenza Kostituzzjonali, liema talba ġiet miċħuda minn din il-Qorti stante illi ma ġietx segwita l-proċedura idonea. Din it-talba ġiet segwita b'talba oħra sabiex din il-Qorti stess tittrasforma ruħha f'Qorti ta' Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali, liema talba ġiet miċħuda stante illi r-rikorrent kellu a dispożizzjoni tiegħu rimedji ordinarji, senjatament il-kawża odjerna. Fiż-żewġ istanzi r-rikorrent kien qed jallega illi qed jiġu miksura d-drittijiet fundamentali tiegħu kif sanċiti mill-Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Ewwel Artikolu tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea, preċiżament minħabba l-isproporzjonalita' fil-valur tal-oġġetti sdazjati vis-a-vis l-valur tal-proprjeta' immobbli maqbuda. Sussegwentement, ir-rikorrent intavola rikors ieħor illi permezz tiegħu talab illi tiżdied talba oħra fir-rikors promotur sabiex il-proprjeta' immobbli tiġi rilaxxata, anke fil-każ illi jirriżulta illi ma tħallasx id-dazju fuq il-kunsinna ta' sigaretti mertu tal-istess nota, għaliex sostna illi tali konfiska hija waħda sproporzjonata meta mqabbla mal-valur tas-sigaretti msemmija u tad-dazju li kellu jitħallas fuqhom. Din it-talba ġiet ukoll miċħuda minn din il-Qorti. Finalment, imbagħad, ir-rikorrent, fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu, jagħmel sottomissjonijiet fit-tul dwar l-ilmenti Kostituzzjonali tiegħu, senjatament illi l-qbid tat-tleit immobbli riferuti fin-Nota ta' Qbid 144/2021 qed twassal sabiex huwa jsofri leżjoni tad-drittijiet fundamentali tiegħu kif sanċiti mill-Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni ta' Malta, l-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea, u l-Artikolu 49(3) tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Bniedem tal-Unjoni Ewropea;

43. Primarjament jiġi senjalat dak illi ġiet ritenut mill-Qorti tal-Appell (Superjuri) fis-sentenza fl-ismijiet ***Triva Shipping Company Limited vs Direttur Ġenerali (Dwana) et***[27]:

> *[...][F]i kwalunkwe każ, kif sewwa jargumenta d-Direttur appellat, din il-Qorti mhijiex kompetenti sabiex tiddetermina lmenti dwar allegat ksur ta' drittijiet fundamentali, li jaqgħu fil-qafas tal-kompetenza esklussiva tal-qrati ta' ġurisdizzjoni kostituzzjonali.*

Madanakollu, il-Qorti tal-Appell (Superjuri) osservat iżda fl-istess sentenza:

> *Il-Qorti tagħraf illi peress li fl-applikazzjoni tal-liġijiet doganali l-Istat ikun qiegħed japplika wkoll il-liġi tal-Unjoni Ewropea, il-prinċipji żviluppati mill-Qorti tal-Ġustizzja Ewropea, inkluż il-prinċipju ta' proporzjonalita' nvokat mill-appellanti, jorbtu lill-Istat li għalhekk huwa meħtieġ li josservahom.*

L-istess ingħad ukoll fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet ***Marine Fuels and Supplies Limited et vs Id-Direttur Ġenerali (Dwana) et***[28];

44. Il-Qorti tinnota illi **<u>ma tressqet l-ebda talba</u>** sabiex jiġi dikjarat li kien hemm vjolazzjoni ta' drittijiet fondamentali tar-rikorrenti kif tutelati mill-Kostituzzjoni u mill-Konvenzjoni Ewropea, b'dana illi fil-każ illi din il-Qorti tasal sabiex tagħti xi deċiżjoni dwar vjolazzjoni ta' drittijiet fondamentali, tkun marret *ultra petita*, cioe oltre t-talbiet kontenuti fir-rikors promotur;

45. In oltre, fl-aħħar parti tar-rikors promotur, saret riserva mir-rikorrent *"ta' kull azzjoni spettanti lir-rikorrenti"*, b'dana illi r-rikorrent irriserva d-dritt tiegħu illi

[27] Rik Nru 845/2017/1, Qorti tal-Appell (Superjuri), 22 ta' Ġunju 2022
[28] Rik Nru 844/2017/1, Qorti tal-Appell (Superjuri), 22 ta' Ġunju 2022

jressaq azzjoni kostituzzjonali jekk hekk jixtieq, irrispettivament mill-eżitu tal-kawża odjerna;

46. Għaldaqstant, in konsiderazzjoni tal-premess, din il-Qorti sejra tqis biss l-ilmenti tar-rikorrenti fid-dawl tal-prinċipju ta' proporzjonalita' żviluppat mill-Qorti tal-Ġustizzja Ewropea;

47. L-Artikolu 5(4) tat-Trattat tal-Unjoni Ewropea jistabbilixxi illi:

> *Under the principle of proportionality, the content and form of Union action shall not exceed what is necessary to achieve the objectives of the Treaties.*
>
> *The institutions of the Union shall apply the principle of proportionality as laid down in the Protocol on the application of the principles of subsidiarity and proportionality.*

48. Malta hija marbuta, bl-Artikolu 325 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, illi tikkombatti l-frodi u l-attivitajiet illegali oħra li jaffettwaw l-interessi finanzjarji tal-Unjoni permezz ta' miżuri li jservu ta' deterrent kif ukoll illi jkunu tali li joffru protezzjoni effettiva fl-Istati Membri, kif ukoll fl-istituzzjonijiet, il-korpi u l-organi tal-Unjoni Ewropea. Fis-sentenza fl-ismijiet ***Il-Kummissjoni Ewropea vs Ir-Renju Unit tal-Gran Brittanja u l-Irlanda ta' Fuq[29],*** ġie ritenut:

> *209 L-Artikolu 325(1) TFUE jobbliga lill-Istati Membri jiġġieldu kontra l-frodi u kull attività illegali oħra li tippreġudika l-interessi finanzjarji tal-Unjoni permezz ta' miżuri dissważivi u effettivi (sentenza tal-5 ta' Ġunju 2018, Kolev et, C-612/15, EU:C:2018:392, punt 50 u l-ġurisprudenza ċċitata).*

[29] C-213/9, Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea (Awla Manja), 8 ta' Marzu 2022

210 Konformement mal-Artikolu 2(1) tad-Deċiżjoni 2014/335, li l-kontenut tiegħu huwa essenzjalment identiku għal dak tal-Artikolu 2(1)(a) tad-Deċiżjoni 2007/436, ir-riżorsi proprji tal-Unjoni jinkludu b'mod partikolari d-dazji tat-Tariffa Doganali Komuni. Għaldaqstant, hemm rabta diretta bejn il-ġbir tad-dħul minn dawn id-dazji u t-tqegħid tar-riżorsi korrispondenti għad-dispożizzjoni tal-baġit tal-Unjoni. Kull nuqqas fil-ġbir ta' dan id-dħul huwa potenzjalment il-kawża ta' tnaqqis ta' dawn ir-riżorsi (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-5 ta' Ġunju 2018, Kolev et, C-612/15, EU:C:2018:392, punt 51 u l-ġurisprudenza ċċitata).

211 B'hekk, sabiex jiżguraw il-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni skont l-Artikolu 325(1) TFUE, l-Istati Membri għandhom jieħdu l-miżuri meħtieġa sabiex jiġi ggarantit il-ġbir effettiv u sħiħ tad-dazji doganali, li jeżiġi li l-kontrolli doganali jkunu jistgħu jitwettqu kif suppost (sentenza tal-5 ta' Ġunju 2018, Kolev et, C-612/15, EU:C:2018:392, punt 52).

212 B'hekk, mill-obbligi imposti fuqhom fl-Artikolu 325(1) TFUE jirriżulta li l-Istati Membri għandhom jipprevedu, għal dan il-għan, l-applikazzjoni mhux biss ta' sanzjonijiet adegwati, iżda wkoll ta' miżuri ta' kontrolli doganali effettivi u dissważivi sabiex il-ksur tal-leġiżlazzjoni doganali tal-Unjoni jiġi miġġieled b'mod xieraq billi dan jista' jostakola l-ġbir effettiv u sħiħ tar-riżorsi proprji tradizzjonali li d-dazji doganali jikkostitwixxu u, għaldaqstant, jista' jippreġudika l-interessi finanzjarji tal-Unjoni (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-5 ta' Ġunju 2018, Kolev et, C-612/15, EU:C:2018:392, punt 53).

213 Ċertament, skont l-Artikolu 325(1) TFUE, sabiex jiġi ggarantit il-ġbir effettiv u sħiħ tad-dħul assenjat għar-riżorsi proprji tal-Unjoni u, b'mod partikolari, dak li d-dazji tat-Tariffa Doganali Komuni jikkostitwixxu, l-Istati Membri għandhom ċerta diskrezzjoni u libertà tal-għażla fir-rigward tal-miżuri li għandhom jittieħdu f'dak li jirrigwarda, b'mod partikolari, il-mod kif għandhom jintużaw il-mezzi għad-dispożizzjoni tagħhom. Madankollu, din id-diskrezzjoni jew din il-libertà tal-għażla hija limitata, mhux biss mill-prinċipji ta' proporzjonalità u ta' ekwivalenza, iżda wkoll mill-prinċipju ta' effettività, li jeżiġi li l-miżuri meħuda jkunu effettivi u dissważivi, bir-riżerva madankollu tar-rispett meħtieġ tad-drittijiet fundamentali ggarantiti mill-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (iktar 'il quddiem il-"Karta") u l-prinċipji ġenerali tad-dritt tal-Unjoni (ara, f'dan is-sens, b'mod partikolari, is-sentenzi tas-7 ta' April 2016, Degano Trasporti, C-546/14, EU:C:2016:206, punti 20 u 21; tal-5 ta' Diċembru 2017, M.A.S. u M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, punti 33 sa 36; u tas-17 ta' Jannar 2019, Dzivev et, C-310/16, EU:C:2019:30, punti 27, 30 u 34, u l-ġurisprudenza ċċitata).

214 F'dan ir-rigward, għandu jiġi enfasizzat li, skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, l-Artikolu 325(1) TFUE jistabbilixxi obbligi preċiżi fir-rigward tar-riżultat għall-Istati Membri li ma huma suġġetti għal ebda kundizzjoni fir-rigward tal-applikazzjoni tar-regoli li huwa jistipula (sentenza tal-5 ta' Ġunju 2018, Kolev et, C-612/15, EU:C:2018:392, punt 64 u l-ġurisprudenza ċċitata).

215 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti u kuntrarjament għal dak li jsostni r-Renju Unit, mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja ma jirriżultax li l-Istati Membri għandhom, skont l-Artikolu 325(1) TFUE, marġni ta' diskrezzjoni wiesa' fl-għażla tal-miżuri meħuda sabiex jikkombattu frodi li tista' tippreġudika l-interessi finanzjarji tal-Unjoni, b'mod li huma biss il-miżuri manifestament mhux xierqa fid-dawl taċ-ċirkustanzi kollha tal-każ li jistgħu jiġu ssanzjonati skont din id-dispożizzjoni.

216 Barra minn hekk, din il-ġurisprudenza ma tistax, kuntrarjament għal dak li jsostni r-Renju Unit, tikkostitwixxi bażi għall-argument li l-obbligu li jiġi żgurat ġbir effettiv u sħiħ tar-riżorsi proprji ma jeżiġix li jsiru sforzi intensi sabiex jiġu kkontrollati u rkuprati t-taxxi li jikkontribwixxu għal dawn ir-riżorsi, iżda sempliċement sforzi raġonevoli, u lanqas għal dak li skontu l-Istati Membri għandhom biss jagħtu prova ta' diliġenza fil-ġbir tal-imsemmija riżorsi. Għall-kuntrarju, skont il-kliem stess ta' din il-ġurisprudenza, l-Artikolu 325(1) TFUE jimponi "obbligi preċiżi fir-rigward tar-riżultat" fuq l-Istati Membri u mhux biss obbligi tal-mezzi użati.

[...]

219 Barra minn hekk, minn ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja dwar ir-rekwiżiti li l-Artikolu 325(1) TFUE jimponi, fir-rigward tas-sanzjonijiet intiżi li jissanzjonaw il-ksur tal-leġiżlazzjoni doganali tal-Unjoni, jirriżulta li, għalkemm l-Istati Membri għandhom f'dan ir-rigward libertà tal-għażla f'dak li jirrigwarda s-sanzjonijiet applikabbli, li jistgħu jieħdu l-forma ta' sanzjonijiet amministrattivi, ta' sanzjonijiet kriminali jew ta' kombinazzjoni tat-tnejn li huma, huma għandhom

madankollu jiżguraw li l-każijiet ta' frodi serja jew ta' attività illegali serja oħra li jippreġudikaw l-interessi finanzjarji tal-Unjoni fil-qasam doganali jkunu suġġetti għal sanzjonijiet kriminali ta' natura effettiva u dissważiva (sentenza tal-5 ta' Ġunju 2018, Kolev et, C-612/15, EU:C:2018:392, punt 54 u l-ġurisprudenza ċċitata).

49. Il-miżuri stabbiliti fl-Artikolu 68 tal-Kap 37 u l-Artikolu 17 tal-Kap 382 huma miżuri intiżi bħala deterrent effettiv preċiżament sabiex jiġi garantit ġbir sħiħ u effettiv tad-dazji doganali, u sabiex ikun salvagwardjat l-erarju pubbliku u l-interessi ta' negozjanti in *buona fede*. Il-Qorti rat illi, fil-każ odjern, ir-rikorrent kellu sigaretti u tabakk sdazjati moħbija fi 3 proprjetajiet differenti, u li ma kienx għall-intervent tal-Uffiċjali tad-Dwana, illi baqgħu jinvestigaw u jsaqsu lir-rikorrent jekk kellux proprjetajiet oħra, u ħadu l-inkarigu jmorru jfittxu wkoll fihom, ma kienx ser jinqabad il-kontrabandu li nqabad, b'dana illi kien ikun għad hemm numru ta' oġġetti sdazjati jiġru fis-suq. Huwa fil-fehma tal-Qorti imperattiv illi l-liġi tirregola l-konfiska t'oġġetti sdazjati b'mod strett, sabiex isservi bħala deterrent qawwi kontra l-ksur tal-liġi. Il-miżura illi permezz tagħha tiġi konfiskata wkoll il-proprjeta' immobbli illi fiha jinsabu mistura oġġetti sdazjati, isservi wkoll bħala saff dissważiv ieħor għal min ikun bi ħsiebu jikser il-liġi, b'dana illi jwassal il-messaġġ ċar illi l-istivar t'oġġetti sdazjati fi proprjetajiet differenti, tattika illi forsi wieħed jikkonsidra sabiex ikun aktar diffiċli illi jinstabu l-oġġetti kollha, jaf twassal biss għal telf akbar għall-kontrabandist;

50. Ir-rikorrent jiżbalja meta jikkompara l-valur tad-dazju dovut fuq l-oġġetti sdazjati mal-valur tal-proprjetajiet maqbuda. Fil-fehma tal-Qorti, il-qbid tal-proprjeta' immobbli illi fiha jinsab il-kontrabandu ma jsirx biss bl-iskop illi jagħmel tajjeb għad-dazju illi ma tħallasx. Hekk kif ġie ritenut fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet ***Mario Falzon vs Direttur Ġenerali (Dwana) et***[30]:

[30] Ref Kostituzzjonali Nru 37/2013, Qorti Ċivili (Prim'Awla) Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali, Onor Imħ J R Micallef, 23 t'Ottubru 2014

> *[I]l-Qorti taqbel mas-sottomissjonijiet magħmulin mill-intimati fis-sens li l-għan tal-artikolu 68 huwa wkoll dak li jaħlaq deterrent għat-twettiq ta' reat. Biex deterrent ikun tabilħaqq effettiv, irid joqros fil-laħam il-ħaj u jwassal sabiex min ikun sejjer jagħmel xi ħaġa bi ksur tal-liġi jaħsibha darbtejn qabel ma jagħmila, imqar jekk minħabba l-biżgħa ta' dak li jista' jġarrab jekk jinqabad. B'dan il-mod, id-deterrent iġorr minnu nnifsu element barra min-normal li r-rikorrent, f'dan il-każ tiegħu, iqisu bħala sproporzjonat. Madankollu, id-deterrent jiġi jgħodd biss jekk kemm-il darba xi ħadd jaħbat difru mal-liġi: kien ikun xort'oħra kieku s-sanzjoni tal-konfiska maħsuba fl-artikolu 68 tal-Ordinanza kienet tgħodd ukoll għal min ma jkunx kiser il-liġi. Iżda din is-sanzjoni tgħodd biss għal min jikser il-liġi (u l-prova ta' dan trid issir minn min jallega l-ksur ta' dik il-liġi) u min jikser il-liġi qajla jista' jippretendi li jkun trattat bħallikieku l-liġi ma kisirhiex.*

51. Meta wieħed jikkonsidra s-severita' u l-implikazzjonijiet tar-reat tal-evażjoni ta' dazju, u l-fatt illi l-proċedura illi ġiet esegwita mill-intimat hija proċedura li toħroġ mil-liġi u hija ċara u aċċessibbli għal kulħadd, il-Qorti ma tistax ħlief tqis illi l-ħruġ tan-nota ta' qbid in kwistjoni mhijiex miżura sproporzjonata, iżda waħda illi saret fl-interess tal-obbligazzjonijiet tal-Istat Malti *qua* Stat Membru tal-Unjoni Ewropea, u fl-interess pubbliku in ġenerali;

52. Konsegwentement, din il-Qorti tqis illi t-talba tar-rikorrenti lanqas tista' tintlaqa' fuq il-premessa illi n-Nota ta' Qbid bir-referenza numru 144/2021 ġiet maħruġa mill-intimat inġustament għaliex l-aġir tiegħu kien sproporzjonat mal-allegat ksur in kwestjoni.

Decide

Għal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi:

(i) **<u>Tilqa</u>**' l-eċċezzjonijiet tad-Direttur Ġenerali (Dwana) fil-ħames (5) u sitt (6) paragrafi tar-risposta tiegħu għar-rikors promotur;

(ii) **<u>Tiċħad</u>** l-ewwel talba rikorrenti; u

(iii) **<u>Tiċħad</u>** ukoll it-talbiet l-oħra rikorrenti, stante illi huma konsegwenzjali għall-ewwel talba.

Bl-ispejjeż a karigu tar-rikorrent..

Moqrija.

Onor Imħallef Dr Audrey Demicoli LL.D.

Karen Bonello
Deputat Reġistratur